הא גופא קשיא. תימה לרבי אמאי לא נקט הכא ליטנא דריש נעשים זוממין מבעי ליה הכא נמי הוה ליה למימר הכי כילד אין העדים כילד אין מקנא לה מבעי ליה והתם מתרץ שפיר אבל הכא אפילו לפי התירוץ הוה ליה למיתני כילד אין מקנא לה וגרלה להכי לא פריך הכא משום דמצי למימר אל תדברי דרישא פירושו סתירה דהיינו קיצוי גמור ואתי שפיר לישנא דכילד מקנא לה ולא קשיא מידי אלא רישא לספיא והיפ הכא אלמא פירוש דמתני' דדיבור סתירה הוא מדקתני כילד מקנא ולשון נקי הוא כדתנן בפרק קמא דכתובות (דף יג.) ראוה מדברת ומפרש בגמ' מאי מדברת נסתרה א"כ תיקשי סיפא דקתני דיברה עדיין מותרת לביתה ואי פירוש דדיבור דמתניתין סתירה אמאי מותרת אלא דיבור ממש הוא ולפי הירושלמי משמע דבעי לתרוצי דדיבור דרישא סתירה אלא דנקט לשון נקי והכי איתא התם סוף דבר שתדבר עמו הא אם נסתרה עמו ולא דברה אין סתירתה כלום פירוש בתמיה דבורה אתא מימר לך אפי' דברה עמו ולא נסתרה עדיין מותרת לביתה לשון נקי הוא מתני' פי' דיבור דרישא לשון נקי מיהו דסיפא אית לן למימר על כרחך דיבור ממש:

לאחר ולא ליבם. אין להקשות מפרק האשה שנפלו לה נכסים (כתובות דף פא.) דשמעתין דשומרת יבם דפריך התם והא בעינן לכשתנשאי לאחר מעלי מה שכתוב ליבי אמר רב אשי יבם כמו אחר דמי דלענין לשון תנאי ב"ד שוייה כאחר אבל באחר דקרא אין האח בכלל והכי נמי משמע בפרק אין מקדישין (ערכין דף כה:) דקתני אם מכר את השדה לאיש אחר לאחר ולא לבן או אינו אלא לאחר ולא לאח כשהוא אומר איש הרי אח אמור הא מה אני מקיים לאחר לאחר ולא לבן דמשמע טעמא דכתיב איש הא לאו הכי לא הוי אח בכלל אחר וכ"ש גבי יבם דבא מכח נשואי אחיו דלאו אחר הוא והכי אמרינן נמי בפ"ק דקידושין (דף יג:) אמר קרא פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה מתקיף לה רב שישא ברייה דרב אידי אימא מאן אחר יבם ומשני דיבם לא מקרי אחר (אבל קשיא מפרק האומר (קדושין דף סז:) דנפקא לן מהכא בפרק האומר דלא תפסי קדושין באחות אשה אימר דאיצטריך קרא דוקא ליבם (ג"ם) משום דרמיא עליה ליבומי כדאמרי' בשמעתין ואכתי אחות אשה מנלן ועוד תקשה דהכא אע"ג דכתיב איש אחר ממעטינן יבם ובערכין מרבינן יבם מאיש וממעטינן בן מאחר וא"ת מאיש ממעטינהו בפ' האומר (ג"ז שם) קרובים ומלאחר יבם סוף סוף ואיש אחר יקחנה מאי דרשת ביה: **לאחר ולא ליבם.** אי קשיא והא האי קרא בסוטה ודאי ע"י עדים כתיב דילפינן דבר דבר מממון בסוף מסכת גיטין (דף 5.) וסוטה ודאי אמר בפ"ק דיבמות (דף יא:) דפטורה בלא חליצה משום דכתיב בה טומאה בעריות תרין דלאחר לא איצטריך למיכתב אלא ליומא משום סתירה כיון דנפקא לן סוטה ודאית ומיילוגית היכא דאיתיה ואפ"ה פטורות מיבם בלא חליצה ויש לתרץ סוטה ודאית לא דמיא להכא (ד) כיון דטומאה סתם הרי היא כעדות גמורה דגזירת הכתוב הוא דפטורות ואשת סרים ומיילוגית היכא דאיתיה לבעל שרו ליה ואפ"ה אימעוט בפ"ק דיבמות (ה) מדין יבוס דלא צריך בהו כלל אבל סוטה ספק לא אימעוט אלא גבי איסורא דבעל וקמשמע לן קרא כיון דבא מכח נשואי אחיו הרי הוא במקום בעל דאסורה לו ליבם אבל חליצה בעיא:

דלא ליסתריה לביתיה ואת אמרת תתייבם נמי יבומי. רבינו חננאל הטעים דבריו ופירש ורחמנא אמר אשר לא יבנה לבנות ולא לסתור:

מי

ונשאת ונספחת. על ידי שמנשא עצמו בא לידי ספחת שאינו עיקר באחרים אלא נספח וטפל: **טפילה.** דבר שאינו חשוב בעצמו אלא נטפל באחרים: **ספחני נא.** אספני נא. (ב) בנבואת בית עלי משמעי קרא אעמיד כהנים גדולים אחרים שיוציאו את כהני זרעך מגדולתם ויצטרכו לבקש מהם לאוספם ולקולטם אצלם: **אל אחת הכהונות.** באחת מן המשמרות: **שבר עולה בידו.** ולא שכר קרבן אחר: **וזבחי.** כל הזבחים במשמע: **השם אורחותיו.** מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה: ג) **(אמר לה בפני שנים אל תדברי עם איש פלוני ודברה עמו.** אלא ביחוד: **עדיין מותרת לביתה.** לשמש. ביתה לשון תשמיש הוא: **אסורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה.** על שתשתה. ולקמן בפ' כשם שהמים בודקין (דף כח.) יליף מוטמאה וטטמאה אלא פעמים אחד לבעל ואחד לבועל ואחד לתרומה: **ואם מת בלא בנים.** עד שלא השקה: **חולצת ולא מתייבמת.** בגמרא מפרש טעמא): **הא גופא קשיא אמרת כילד מקנא לה אמר לה בפני שנים כו'.** קס"ד אמר לה כו' היינו פירושא דכילד מקנא לה אמר לה בפני שנים כו' ואשמועינן דזהו הקיצוי: **אלמא דיבור סתירה היא.** אפי' מדברת עמו בשוק סתירה חשיב לה מדקאמר זה הקיצוי דאי לאו דסתירה הוא ולא מיתסרא בה מאי קיצוי איכא ולמה לי דמתרה בה: **והדר פני.** דכי עברה על התראתו ודברה עמו מותרת לביתה: **אמר אביי הכי קאמר.** אמר לה לאו פירושא דכילד מקנא לה הוא אלא תרתי קתני וה"ק אמר לה אל תדברי ונסתרה או דברה אע"פ שעברה על קיוויי אצל דיבור או אם דברה עמו אחר קיצוי גמור דאל תסתרי עדיין באחת משתי אלו מותרת לבעלה אבל עברה על קיוויי אצל סתירה כגון שאמר לה אל תסתרי ונכנסה עמו לבית הסתר כו': **וילאה מביתו.** לעיל מיניה כתיב כי מצא בה ערות דבר וגו' וילאה מביתו וגו' לאיש אחר למה לי למכתב אי למשרייה לאנסובא על ידי גט כריתות לכתוב וילאה מביתו והיתה לאיש אחר למה לי למכתב לאחר אלא למעוטי יבמה היכא דלא גרשה בעל אחר שמצא בה ערות דבר והכי משמעי קראי כי מצא בה ערות דבר יגרשנה בספר כריתות וילאה מביתו כלומר וכבל לך שתצא מביתו בין ע"י גירושין בין ע"י מיתה אם בתת לינשא לאיש אחר תנשא ולא ליבם שאינו אחר אצל נשואין של זו שמכח נשואי ראשון היא מזקקת לו: **אי הכי חליצה נמי לא תיבעי.** דהא פטרה רחמנא ושרייה לאיש אחר בכל ענין שתצא מביתו אחר שנמצא בה ערות דבר: **אינו איבה נצבע.** מי משתריא בלא גט הא כתיב וכתב לה ספר כריתות) אפי' מצא בה ערות דבר כריתות בעיא השתא נמי בעי' חליצה ליבם במקום בעל קאי: **איש דאחרי.** דהכי שני רב יוסף לעיל רחמנא אמר כו' זה לבעלה לגרשה מביתו כשמצא בה ערות דבר כי היכי דלא תיסתרי' לביתיה כדאמר לעילו) זנותא בביתא כי קריא לשומשמא:

מי

ולשאת ולספחת [6] ואין שאת אלא לשון גבוה שנא' [2] ועל [כל] ההרים הרמים ועל [כל] הגבעות הנשאות ואין ספחת אלא טפילה שנאמר [3] ספחני נא אל אחת הכהונות לאכל פת לחם [3] א"ר יהושע בן לוי בא וראה כמה גדולים נמוכי הרוח לפני הקב"ה שבשעה שבית המקדש קיים אדם מקריב עולה שכר עולה בידו מנחה שכר מנחה בידו אבל מי שדעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם שנאמר [4] וזבחי אלהים רוח נשברה ולא עוד אלא שאין תפלתו נמאסת שנאמר [4] לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה [ג] ואמר ריב"ל [א] כל השם אורחותיו בעולם הזה זוכה ורואה בישועתו של הקב"ה שנאמר [5] ושם דרך אראנו בישע אלהים אל תקרי (ה) ושם אלא ושם דרך: [כיצד מקנא לה כו']: הא גופא קשיא אמרת אמר לה בפני שנים אל תדברי עם איש פלוני זה אלמא דבור סתירה הוא והדר תני דיברה עמו עדיין מותרת לביתה ומותרת לאכול בתרומה אלמא דבור לא כלום הוא אמר אביי [2] הכי קאמר אל תדברי ודברה אל תדברי ונסתרה [ד] (ולא כלום) אל תסתרי ודברה עמו עדיין מותרת לביתה ומותרת לאכול בתרומה נכנסה עמו לבית הסתר ושהתה כדי טומאה אסורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה: ואם מת חולצת: אמאי תתייבם נמי יבומי אמר רב יוסף אמר קרא [6] ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר לאיש אחר ולא ליבם א"ל אביי אלא מעתה חליצה נמי לא תיבעי א"ל אילו איתיה לבעל מי לא בעיא גט השתא נמי תיבעי חליצה ואית דאמרי אמר רב יוסף רחמנא אמר ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר דלא ליסתריה לביתיה ואת אמרת תתייבם נמי יבומי אמר ליה אביי אלא מעתה לאחר לא תינשא דלא תיסתריה לביתיה אמר ליה

מי

אילו איתיה לבעל מי לא בעיא גט. הקשה רבי בשם ר' אברהם בר מרדכי ז"ל והא סוטה ודאית ומיילוגית היכא דאיתיה ואפ"ה פטורות מיבם בלא חליצה ויש לתרץ סוטה ודאית לא דמיא להכא (ד) כיון דטומאה סתם הרי היא כעדות גמורה דגזירת הכתוב הוא דפטורות ואשת סרים ומיילוגית היכא דאיתיה לבעל שרו ליה ואפ"ה אימעוט בפ"ק דיבמות (ה) מדין יבוס דלא צריך בהו כלל אבל סוטה ספק לא אימעוט אלא גבי איסורא דבעל וקמשמע לן קרא כיון דבא מכח נשואי אחיו הרי הוא במקום בעל דאסורה לו ליבם אבל חליצה בעיא:

דלא ליסתריה לביתיה ואת אמרת תתייבם נמי יבומי. רבינו חננאל הטעים דבריו ופירש ורחמנא אמר אשר לא יבנה לבנות ולא לסתור:

מי

עין משפט נר מצוה

כב א מיי' פ"ז מהל' דעות הלכה ד:

כג ב מיי' פ"ז מהל' סוטה הלכה ד ה סמג עשין נו טוש"ע אה"ע סי' קעח סעיף ו:

תורה אור השלם

1. וְלִשְׁאֵת וְלִסַּפַּחַת וְלַבֶּהָרֶת: ויקרא יד נו
2. וְעַל כָּל הֶהָרִים הָרָמִים וְעַל כָּל הַגְּבָעוֹת הַנִּשָּׂאוֹת: ישעיהו ב יד
3. וְהָיָה כָּל הַנּוֹתָר בְּבֵיתְךָ יָבוֹא לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ לַאֲגוֹרַת כֶּסֶף וְכִכַּר לָחֶם וְאָמַר סְפַחֲנִי נָא אֶל אַחַת הַכְּהֻנּוֹת לֶאֱכֹל פַּת לָחֶם: שמואל א ב לו
4. זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: תהלים נא יט
5. זֹבֵחַ תּוֹדָה יְכַבְּדָנַנִי וְשָׂם דֶּרֶךְ אַרְאֶנּוּ בִּישׁוּעַת אֱלֹהִים: תהלים נ כג
6. וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר: דברים כד ב

מסורת הש"ס

(א) [שבועות ו:], (ב) סנהדרין מג: ע"ש, (ג) מ"ק ה., (ד) פ"א ל"ג, (ה) כפול הוא במתני', (ו) [דברים כד], (ז) [דף ג:], (ח) [ועיין תוס' קידושין יג: ד"ה חדא ותוס' כתובות פא. ד"ה יבמם], (ט) עי' רש"א, (י) [דף יב. וכל.],

---

הגהות הב"ח

(א) גמ' אל תקרי ושם. כ"ב ושם בס"ן כמו מי שם פה לאדם פירושו אשם דלכו בדברי הש"ס אל תקרי ושם בס"ן אלא בש"ן מענין שומם ב"ר: (ב) רש"י ד"ה ספחני וכו' נא (בנבואת) תז"מ וע"ג ס"א בגזירת: (ג) תוס' ד"ה לאחר וכו' דוקא ליבם כלאמרי' בשמעתין כל"ל ותיבות משום דרמיא עליה ליבומי נמקק: (ד) ד"ה אילו וכו' לא דמיא לכהא דיין דטומאה כתיב בה הרי היא כעדות גמורה וגזירת וכו' ואפ"ה אימעוט בפרשת יבמין מדין:

מוסף רש"י

זבחי. לשון רבים משמע (סנהדרין מג.). **לא תבזה.** לין לרכך לבזותו (שם). **כל השם אורחותיו.** המחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסידה, ושם כמו שמין (מו"ק ה.).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מי קא רמינן עליה. למינסבה בעל כרחיה דאילו ליכס אמרינן ליה מצות יבום קודמת למצות חליצה אבל בהא אסור למימר ליה וממילא אשמועינן קרא דאסור ליבמה דלא שייך בה יבום והויא כאשת אח שלא במקום מצוה: **הלכוב קראו אחר.** למי שנושאה ואת אמרת מתיבס ומרמי עליה בעל כרחיה: **נישאה לאחר.** שגרשה ראשון שמצא בה ערות דבר ומיסת כו' לא מתיבס דהשתא נמי אחר הוא ואין (ג) בן זוגו של ראשון אס ישאנה וקרמית ד) לזה עליה במצות יבום: **גביה דהאי.** אחר אחיו של זה: **בשם טוב הוה קיימא.** ואיכא למימר הדרה בה ואין קרוי אחר אלא הנושאה מתוך אלמנות או גירושין על מי שקנלקלה מתחיו: **רבא אמר.** האי דקתני מתניתין ולא מתייבמת ק"ו דאס נאסרת בסתירה זו במותר לה בבעלה שהיה מותר לה ונתקלקלו עכשיו הנישואין ליאסר עליו: **באסור לה.** דהיינו יבמה שהוא אסור לה בחיי בעלה לא כל שכן שנאסרו נשואי הראשון שלא להתייבס מכח אותן הנישואין: **שקדש את האלמנה.** שהיא אסורה עליו: **לא שמיבס.** מכח ק"ו זה אס נאסרה כו'. ולקמן מפרס מאי נאסרה ומאי מותר לה הלא אסור היה ממחילתו: **אלא.** הכי פריך אשת כהן שנאנסה ונאסרה עליו דאשת כהן אסורה אפילו באונס אבל אשת ישראל מותרת דכתיב (במדבר ה) והיא נתפשה הא נתפשה מותרת ומדכתיב והיא מיעוטא הוא ומשמע דיש אחרת שאפילו נתפשה אסורה: **ויש לו אחיו.** מאביו והוא חלל שנולד לאביו מן הגרושה ונתחלל מן הכהונה ומותר בנשים הפסולות לכהונה כדכתיב בכהנים הנושאין פסולות ולא יחלל זרעו (ויקרא כא) אלמא זרעו חלל: **לא שמיבס.** מק"ו זה אס נאסרה בבעילה זו לבעלה שהיה מותר לה ביבמה האסור לה באותה שעה לא כ"ש שנאסרו עליו נישואי אחיו שלא ליבמה מכח נשואין: **ליבא איסורא.** ואלו הוא היתר גמור ואין זה ק"ו. אבל בזיווגה בלון שהבעל והיבס שוין באיסור זה אס היתה תחתיו הוי ק"ו שהרי מחמת נישואין הראשונים היא נזקקת ליבום ואס על הבעל נתקלקלה ק"ו ליבס: **מתני' נאכול בתרומה.** א) אס הוא כהן: **ושבעלה בא עליה בדרך.** דשוב אין המים בודקין אותה (דף כח.) ונקה האיש מעון ד) בזמן שהאיש מנוקה שלא בא עליה מאחר שנאסרה עליו אז האשה הייא תשא את עונה אין האיש מנוקה מעון אין המים בודקין את אשתו: **גמ' ואינהר לן עיינין.** הייא לנו ראיה לדבריו ממתניתין: **סוטה שיש לה עדים במדינת הים.** שראו שנטמאה מזה: **ועד אין בה.** אע"ג דדרשינן לעיל [נ:] לעד אחד נאמן בסוטה ולסוטה ודאית שלא תשתה אע"פ הוא דאמרת דאשת אי אמרת בשלמא אין המים בודקין אותה אלא אי אמרת מים בודקין אותה תיגלי מילתא למפרע דסהדי שקרי נינהו אמר ליה רב יוסף לעולם אימא לך מים בודקין אותה והא אימור זכות תולה לה במאי קמיפלגי במתנוונה דרבי ו) דתנן רבי אומר זכות תולה במים המרים ואינה יולדת ואינה משבחת אלא מתנוונה והולכת לסוף שהיא מתה באותה מיתה רב ששת סבר בין לרבי ובין לרבנן הויא מתנוונה ורב יוסף סבר לרבי הויא מתנוונה לרבנן לא הויא מתנוונה מתיב רב שימי בר אשי ו) ר' שמעון אומר אין זכות תולה במים המרים ואם אתה אומר זכות תולה במים המרים מ) מדחה אתה את המים בפני כל הנשים השותות ואתה מוציא שם רע על הטהורות ששתו והן אומרים טמאות היו אלא שתלה להן זכות ואם איתא יש לה עדים במדינת הים נמי אתה מוציא שם רע על הטהורות ששתו והן אומרים טמאות היו אלא שיש להן עדים במדינת הים לר' שמעון קאמרת לר' שמעון מדזכות לא תליא עדים נמי לא תלו מתיב מ) רב ו) ואלו שמנחותיהן נשרפות

מי קא רמינן לה עליה בעל כרחיה ואיכא דאמרי אמר רב יוסף ו) הכתוב קראו אחר אישאין (ו) בן זוגו של ראשון שזה הוציא רשעה מביתו וזה הכנים רשעה לתוך ביתו ואת אמרת תתיבם נמי יבומי אמר ליה אביי אלא מעתה נשאת לאחר ומת בלא בנים לא תתיבם דהכתוב קראו אחר גביה דהאי מיהא בשם טוב הוה קיימא רבא אמר ד) ק"ו אם נאסרה במותר לה באסור לה לא כל שכן אמר ליה אביי אלא מעתה כ"ג שקידש את האלמנה ומת ויש לו אח כהן הדיוט לא תתיבם אם נאסרה במותר לה באסור לה לא כל שכן נאסרה הא אסירא וקיימא מותר לה אסור לה הוא אלא אשת כהן שנאנסה ומת ויש לו אח חלל לא תתיבם אם נאסרה במותר לה באסור לה לא כל שכן ד) אונס בישראל מישרא שרי וגבי דהאי ו) (מיהא) ליכא איסורא: **מתני'** ז) ואלו אסורות מלאכול בתרומה האומרת טמאה אני לך ושבאו עדים שהיא טמאה והאומרת איני שותה ושבעלה אינו רוצה להשקותה ו) ושבעלה בא עליה בדרך: **גמ'** ט) אמר רב עמרם הא מילתא אמר לן רב ששת ואנהר לן עיינין ממתניתין סוטה שיש לה עדים במדינת הים אין המים בודקין אותה מ"ט דאמר קרא ו) ונסתרה והיא נטמאה ועד אין בה ד) דליכא דידע בה לאפוקי הא דהא איכא דידע בה ואנהר לן עיינין ממתני' דקתני ושבאו לה עדים שהיא טמאה דאתו עדים אימת אי נימא מקמי דתשתי ו) זונה היא אלא לבתר דשתאי אי אמרת בשלמא אין המים בודקין אותה שפיר אלא אי אמרת מים בודקין אותה תיגלי מילתא למפרע דסהדי שקרי נינהו אמר ליה רב יוסף לעולם אימא לך מים בודקין אותה והא אימור זכות תולה לה במאי קמיפלגי במתנוונה דרבי ו) דתנן רבי אומר זכות תולה במים המרים ואינה יולדת ואינה משבחת אלא מתנוונה והולכת לסוף שהיא מתה באותה מיתה רב ששת סבר בין לרבי ובין לרבנן הויא מתנוונה ורב יוסף סבר לרבי הויא מתנוונה לרבנן לא הויא מתנוונה מתיב רב שימי בר אשי ו) ר' שמעון אומר אין זכות תולה במים המרים ואם אתה אומר זכות תולה במים המרים מ) מדחה אתה את המים בפני כל הנשים השותות ואתה מוציא שם רע על הטהורות ששתו והן אומרים טמאות היו אלא שתלה להן זכות ואם איתא יש לה עדים במדינת הים נמי אתה מוציא שם רע על הטהורות ששתו והן אומרים טמאות היו אלא שיש להן עדים במדינת הים לר' שמעון קאמרת לר' שמעון מדזכות לא תליא עדים נמי לא תלו מתיב מ) רב ו) ואלו שמנחותיהן נשרפות

לנסוף דאמר אלא מעתה נשאת לאחר ומת בלא בנים לא תתיבס דלא נסתריה לביתיה: **אשת** כהן **שנאנסה.** וא"ת אמאי לא תני לה בפרק יש מותרות (יבמות דף פד.) גבי אסורות לבעליהן ומותרות ליבמיהן יש לומר הא תני ליה מיידי לאוין וזו מחייבי לאוין דכתיב בפרק הבא על יבמתו (שם דף נו:) הכל היו בכלל אחרי אשר הוטמאה וגו' והכי מתרץ התם דפריך מפלוגא דכא ס אבל יש לתמוה אמאי לא פריך הכא ישראל שנשא כשרה ועשה פלוגא דכא ויש לו אח כשר דדמי למתני' מאי הוי ליה למתרוצי ו):

האומרת טמאה אני לך. אי קשיא בשלהי מס' נדרים (דף נ:) דפליגי רבה ורב ששת באומרת טמאה אני לך דרב ששת אומר אוכלת בתרומה וכו' תריץ דהכא מייירי אחר קינוי וסתיר' דרגלים לדבר אפילו רב ששת מודה והכי מפרש לה בירושלמי:

ושבאו לה עדים ואמרו שנטמאה. מספקא לרבי אי דוקא נקט עדים שנים אבל עד אחד לא מהימן דמוקמינן ליה בגמרא דמיילי לאחר ששתתה דדוקא קודם ששתתה האמינה תורה לעד אחד ורב ששת דאמר בגמרא סוטה שיש לה עדים במדינת הים דאין המים בודקין אותה דוקא עדים נקט ולא עד א' או דילמא כיון דהאמינה תורה לעד אחד אחר קינוי וסתירה ליכא מילוק בין אחד לשנים מיהו מסתברא דה"ה לעד אחד כדעולא דאמר בפרק (ד) מי ם) שאמר (לקמן דף לא:) כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הרי כאן שנים: **אם** אתה אומר זכות תולה מדחה אתה את המים. וא"ת לרב מדחה אתה את המים. ומ"ת לרב ששת דאמר בין לרבי בין לרבנן מתנוונה מ"כ אהיכא קאי ר"ש דאמר מדחה אתה והלא ילאו דמתנוונת והיאך יוכלו להוליד שם רע על הטהורות ששתו כשלא יתנוונו יש לומר הנשים העומדות משום ייסור ולא יהא ניכר לאמר כשעומדת בעזרה מתנוונה יוציאו שם רע (ם) והבועל יגיד להם שקלקל עמה ולא ידעי שזו מתנוונת אי נמי לא יתלו נוונוה במים המרים וכן היא לא תתלה במים המרים אלא בחולי אחר:

כי

מ) [גיטין נ:], נ) [יבמות יח:], ג) רש"ל מ"ז, ד) לקמן כד., ה) עיין ביבמות מד: בתוס' ד"ה הכא, ו) לקמן כב:, ז) ג"ז שם וש"נ, ח) [בס"א: מדהה], ט) ס"ל רבא, י) ג"ז שם, כ) נ"ל לה יעב"ץ, ל) [במדבר ה], מ) נ"ל אמ, נ) [שוב עכ"ז כתבו תוס' יבמות פד: ד"ה שייכ], ס) [נ"ל שקיבא],

תורה אור השלם

1. וְשָׁכַב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת זָרַע וְנֶעְלַם מֵעֵינֵי אִישָׁהּ וְנִסְתְּרָה וְהִיא נִטְמָאָה וְעֵד אַיִן בָּהּ וְהִוא לֹא נִתְפָּשָׂה:

במדבר ה יג

הגהות הב"ח

(א) גמ' שאין זה כן וזגו: (ב) רש"י ד"ה נשאת וכו' ואין זה כן זגו: (ג) ד"ה זוגה היא וכו' דהא תנא ליה. נ"ב ע"פ המולן דף מ"ד במ"ש המוס' בד"ה הכא גמי: (ד) תוס' ד"ה ושבאו וכו' כדעולא דאמר בפ' האשה רבה כל מקום: (ה) ד"ה אם וכו' דהבועל יגיד:

גליון הש"ם

גמ' אמר רב עמרם הא מילתא. יבמות דף ט ע"א: תוס' ד"ה אשת כהן וכו'. אבל יש לתמוה. עיין יבמות פד ע"ב תוס' ד"ה שייר:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה נאכול בתרומה אם הוא כהן. עי' בפירוש הר"ב ועי' מו"ע ד"ה טמאה וכו' ובמ"ש עליו הרמ"ז ותבין סוד רש"י ודו"ק:

תוספות שאנץ

מתני' אלו אסורות לאכול בתרומה. פי' אם היא אשת כהן האומרת טמאה אני לך וה"ה דאסורה לבעלה וכדתנן אמרה טמאה אני שובדת כתובתה ויוצאה ולא דמי לההיא דתנן בפ' בתרא דנדרים בראשונה היו אומרים שלשה נשים יוצאות ונוטלות כתובה האומרת טמאה אני לך. השמי' ביני לביניך נטולה אני מן היהודים חזרו לומר האומרת טמאה אני לך תביא ראיה לדבריה ואינה אסורה לבעלה דלמא נתנה עיניה באחר והכא לא חיישינן דשמא עיניה נתנה באחר. ור"ל דהיינו טעמא דהכא איכא רגלים בדבר שהרי קינא לה ונסתרה וליכא למיחש דשמא עיניה נתנה באחר ומ"ה כשאמרה טמאה אני נאמנת אבל התם ליכא רגלים לדבר וכשאומרת טמאה אני היא משקרת ושמא עיניה נתנה באחר ומהאי טעמא ניחא שפיר הא דקאמר התם בתר הכי דאמרה טמאה אני אוכלת בתרומה שלא תוציא לעז על בניה והכא קאמר דאסורה לאכול בתרומה בכל ענין דמשמע בין יש להם בנים בין אין להם אלא לאו משום דכאן שהיא ספק סוטה ואיכא רגלים לדבר שהרי קינא לה ונסתרה ויש בה חששא בכך ולכך היא נאמנת ואינה אוכלת בתרומה אבל התם ליכא רגלים לדבר. וכן נראה מתוך הירושלמי דקאמר התם על הך משנה מתני'

תוס' שאנץ (המשך)

לא כהך משנה ראשונה דתנינן תמן בראשונה היו אומרים ג' נשים יוצאות ונוטלות כתובה האומרת טמאה אני ומשני א"ר יהודה א"ר בון אפילו תימא כמשנה אחרונה ושאני הכא דאיכא רגלים לדבר. ומשמע דה"פ מתני' דקאמר שוברת כתובתה ויוצאה לא אתיא כמשנה ראשונה דהתם אמר דנוטלת כתובתה ומשני ר' בון אפי' תימא כמשנה אחרונה דקאמר התם דאינה אסורה לאכול בתרומה ואם תיקשי מכלתין דקאמר דאסורה לאכול בתרומה שאני התם דרגלים יש לדבר שהרי קינא לה ונסתרה. עי"ל דהא דקאמר התם דמותרת לאכול בתרומה היינו לרב ששת משום דמיירי באונסין דאשת כהן דלא שכיחי אבל הכא מיירי ברצון דכיון שקינא לה ונסתרה א"כ נבעלת ברצון ומ"ה אמרי' דאסורה לאכול בתרומה. ושבעלה בא עליה בדרך פי' דשוב אין המים בודקין אותה כדאמרי' ונקה האיש מעון שלא בא עליה לאחר שנאסרה לו האשה ההיא תשא את עונה אין האיש מנוקה מעון אין המים בודקין את אשתו: **גמ'** ואנהר לן עיינין ממתני' סוטה שיש לה עדים במדינת הים אין המים בודקין אותה דאמר קרא ועד אין בה ואע"ג דדרשי' לעיל דעד א' נאמן בסוטה ולסוטה ודאית שלא תשתה עוד מ"מ אין המקרא יוצא מידי פשוטו. ודרשי' ליה נמי הכי ועד אין בה הוא דאמר והביא האיש את אשתו וכל הפרשה הא יש בה עד אין המים בודקין אותה ואנהר לן עיינין ממתני' הביא לנו ראיה דהביא ממתני' ואע"ג דהביא מן המקרא מ"מ קרא אינו ראיה כל כך דהא דרשיניה לעיל לסוטה ודאית ויש בה עד אחד לפנינו וללמד שלא תשתה ל"ה. אילימא מקמיה דתשתה זונה היא פ"ה פשיטא דאסורה בתרומה דהא תני לה האומרת טמאה אני ולא נהירא דא"כ הו"ל למפרך הא תנא ליה ברישא. אלא נ"ל זונה היא וקי"ל דזונה אסורה לאכול בתרומה כיון שנבעלה בעילת זנות כדאמרי' בפ' ר' יוחסין תנא אלמנה וגרושה וחללה זונה בזמן שהן בסדר חייב על כל אחת ואחת ואקמר דההוא תנא אית ליה איסור מוסיף אבל איפכא כמו זונה וחללה וגרושה ואלמנה אינו חייב אלא אחת דאין כאן איסור מוסיף ואמאי לא כיון דאינה מותרת לאכול בתרומה אלא ש"מ דאסורה. וה"נ אמרי' לקמן פ' כשם תרומה נמי לא תיבעי שהרי עשאה ספק כד א מיי' פ"י מהלכות גירושין הלכה כב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קיט סעיף ה:

כה ב מיי' פי"ח מהל' אישות הלכה יד: ויפכ"ד מהל' אישות הל' יט) סמג לאוין קכא ועשין מה טוש"ע אה"ע סימן ו סעיף יא:

כו ג מיי' פי"ח מהלכות תרומות הלכה טו:

כז ד מיי' פ"ג מהל' סוטה הלכה כג:

כי קדוש מעיקרא שפיר קדוש משום הכי נשרפת. קשיא כיון דהוא היה מגיא מנחתו עליה אמאי נשרפת מאי שנא מהא דתנן בפרק ד' (א) במסכת נזיר (דף כד:) האשה שנדרה בנזיר והפרישה את בהמתה בנזיר והיפר לה בעלה אם שלו היתה הבהמה תצא ותרעה בעדר ואם שלה היתה הבהמה חטאת תמות ואע"ג דכשעת הקדש הוא בת מקדש דקי"ל דבעל מיגז גייז ואפ"ה אמר כיון דמשלו היתה תצא ותרעה בעדר דנפקא לחולין ותנן נמי התם בפרק בית שמאי (שם דף נב.) מי שנדר בנזיר והלך להביא בהמתו (ב) אם עד שלא נגנבה בהמה נדר הרי הוא נזיר ואם משנגנבה בהמה נדר אינו נזיר והכי נמי הוו עדים בעולם קודם הקדש ולא אדעתא דהכי הקדיש ועוד אמאי נשרפת כיון דקי"ל כבית הלל דאמרי בפרק יש נוחלין (ב"ב דף קכ:) ובפרק ב"ש במסכת נזיר (דף נא:) דיש שאלה להקדש למה אינו נשאל עליה ותצא לחולין: **דכי** קדוש **מעיקרא בטעות קדוש.** ואין להקשות והא אשם תלוי אע"ג דכי קדוש מעיקרא בטעות קדוש דלא חזי לכפר מידי היכא דלא חטא ואפ"ה תנן בפרק בכריתות (דף כג:) המביא אשם תלוי ונודע שלא חטא יביא עד שיסתאב דהא מפרש התם טעמא משום דלבו נוקפו גמר ומקדיש:

גזירה שמא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחולין. ואי תקשה כל הני דתנן תצא ותרעה בעדר נגזור שמא יאמרו מוציאין מקדושת הגוף לחולין תריץ התם לא מוכחא מילתא וליכא היכירא בין קדושת פה לקדושת הגוף ויאמר קדושת הפה היא אבל הכא איכא היכירא בין קדושת הפה לקדושת כלי שרת ול"ע בפרק שני מדות (מנחות דף ל.) ובפרק התודה (שם דף עט:):

קרב הקומץ **ולא הספיק כו'.** נראה דהוא הדין אם קרב הקומץ ובאו עדים שנטמאה דאמר נמי כיפרה ספיקה דהכי אמר בפרק בתרא דכריתות (דף כו:) גבי חטאת העוף הבא על הספק אם (ג) משמיא דמו נודע לה שילדה אסורה אפילו בהנאה שעל הספק בחא כיפרה ספיקה:

נמצאו עדים זוממין. נראה (ד) דאקדשה בכלי קאי וקודש קמילה דלאחר הקמילה איכא איסורא דרבנן ונשרפת דמוקמינן נמי התם הא דתנן משנמלקה נודע לה הרי זו תקבר בנודע לה שלא ילדה ובדין הוא דמותרת בהנאה ומאי טעמא תקבר מדרבנן:

וטהורה ולא שתולה לה זכות. מהכא משמע דבעלה מותר בה לאלתר ולא אמרי' ימתין עד שלא שיש שמא זכות תלתה לה דאם היה אסור בה היכי הוה מצינו למיקרי בה ונקתה ונזרעה זרע וכן הראמי רבי בירושלמי ונקה האיש מעון (ה) אינה חושש שמא תלה זכות ואתיא כמ"ד הזכות תולה ואינה ניכרת: יש

האומרת טמאה אני ושבאו לה עדים שהיא טמאה דאתו עדים אימת אילימא מקמי דתקדוש תיפוק לחולין אלא לבתר דקדוש אי אמרת בשלמא מים בודקין אותה אלמא בת מקדש ומקרב היא וכי קדוש מעיקרא שפיר קדוש ומשום הכי מנחתה נשרפת אלא אי אמרת אין המים בודקין אותה תיגלי מילתא למפרע דכי קדוש מעיקרא בטעות קדוש ותיפוק לחולין אמר רב יהודה מדיסקרתא כגון שזינתה בעזרה דכי קדוש מעיקרא שפיר קדוש מתקיף לה רב משרשיא והלא פירחי כהונה מלוין אותה שזינתה מפירחי כהונה עצמן רב אשי אמר כגון שנצרכה לנקביה דאטו פירחי כהונה בביפה תלי לה רב פפא אמר לעולם כדאמרינן מעיקרא ודקאמרת תיפוק לחולין מדרבנן גזירה שמא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחול מתיב רב מרי (ו) **נטמאת מנחתה עד שלא קדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותפדה משקדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותשרף** (ז) **אקדש הקומץ ולא הספיק להקריבו עד שמת הוא או עד שמתה היא הרי היא ככל המנחות ותשרף קרב הקומץ ולא הספיק לאכול שירים עד שמת הוא או עד שמתה היא הרי היא ככל המנחות ותאכל שעל הספק באת מתחילה כיפרה ספיקה והלכה לה באו לה עדים שהיא טמאה מנחתה נשרפת** (ח) **נמצאו עדיה זוממין מנחתה חולין עדים זוממין קאמרת עדים זוממין קלא אית להו תניא כוותיה דרב ששת ולאו מטעמיה** (ט)**טהורה ולא שיש לה עדים במדינת הים וטהורה ולא שתלתה לה זכות היא ולא שישאו ויתנו בה** (י) **מוזרות בלבנה ורבי שמעון נהי** (יא) **דוי"ו לא דריש והא איכא**

האומרת טמאה אני. שהודתה לבית דין על קלקולה שהיו מתיימין עליה כדתני מתני' (יב): **מקמי דתקדוש.** בכלי שרת: **תיפוק לחולין.** בפדיון שלא היה קדושת הגוף אלא קדושת פה וכל המנחות נפדות כל זמן שלא קדשו בכלי (יג): **אלא לבתר דקדוש.** דכלי שרת מקדשין את הראוי להם שלא לצאת עוד לחולין כדתנן (יד) כל הנוגע בהם יקדש וליקרב איכא ראויה שהרי איכא באה אלא להזכיר עונה של זו שתבדק והרי היא בדוקה ועומדת ולנדבה נמי לא חזיא להקריבה דמנחת שעורים אינה כשירה אלא לסוטה ולעומר: **אי אמרת בשלמא מים בודקין אותה.** אם שתתה עד שלא באו עדים אלמא בשעה שנתינה בכלי ראויה היתה לכלי שרת דההיא שעתא בת מיקדשא ומיקרב היא מספק כשאר מנחת סוטה הלכך כי קדש בכלי שפיר קדיש ומשום הכי כי אתו עדים איפסלא מהקרבה מכאן ולהבא ולא נפקא לחולין ונשרפת: **אלא אי אמרת אין המים בודקין אותה.** הואיל ולא ליבדק עומדת ולא ראויה היא למנחתה: **תיגלי מילתא למפרע.** דלא היתה ראויה לכלי ואין כלי שרת מקדשין אלא הראוי להם כדאמר בזבחים (דף פו.): **ותיפוק לחולין.** בלא פדיון שקדושת פה שלה וקדושת כלי שלה הכל בטעות שהיינו סבורים שהיא טעונה מנחה ואינו כן והקדש טעות אינו הקדש (טו): **שזינתה בעזרה.** לאחר שקדשה בכלי ועל זנות זה באו העדים ולא על טומאה של סתירה דאשורה הילכך כי קדשה בכלי בת מקדש ומקרב הואי דלא הוו לה עדים: **שנצרכה לנקביה.** והניחוה והלכה וזינתה: **דאטו פירחי כהונה בביפה.** של דאשה תלויים לה שלא תשמע מידם: **לעולם כדאמרינן מעיקרא.** כדהוה סלקא דעתיה בראשא שעל טומאת סתירה דאשורה באו ואפילו הכי לא קשיא לרב ששת דהא דקאמר הכיון דלא חזיא לקדוש תיפוק לחולין אין הכי נמי מדאורייתא יצאת לחולין ומדרבנן היא נשרפת לפי שאין הכל בקיאין בהלכות לידע שבשביל שהיו לה עדים לא היתה ראויה לקדש ואתו למימר מוציאין דבר שקדש בכלי שרת לחולין: **הרי היא כלל המנחות.** שנטמאו עד שלא קדשו בכלי ותפדה ויצא בדמיה את המנחה: **קדש הקומץ.** שקמצה ונתן הקומץ בכלי שרת קדש בקדושת קומץ שהמנחה טעונה ארבע עבודות כנגד ארבע עבודות של דם זבחים קמילה מתוך כלי שרת כנגד שחיטה שהסכין של כלי שרת מקדש את הדם ומתן כלי להקדיש הקומץ בכלי שרת שני כנגד קבלת דם הולכה כנגד הולכה והקטרת הקומץ כנגד זריקת הדם: **שמא הוא.** ושוב אינה שותה דאמאן בעינן למסייה: **הרי היא כלל המנחות.** שאירע בהן פסול בין קמילה להקטרה ותיפרש למטה: **ולא הספיק.** כהן לאכול את השירים: **כיפרה.** מנחה זו את ספיקה. האי כפרה לאו כפרת עון הוא ולא הזכרת עון אלא כפרה הראויה לה קאמרינן שעשתה מנחה זו בשעת הקטרת קומצה כל מה שיש עליה לעשות שהרי בהכשר קרבה יצא ויש קה אותה ותיבדק וכיון דבהכשר קרבה שייריה נאכלין כל זמן שלא אירע בהן פסול בגופן: **באו לה עדים שהיא טמאה.** אמעיקרא קאי קודם הקטרה: **נמצאו עדיה זוממין.** עדי סתירתה שעל ידיהם באה לכך: **מנחתה חולין.** לא קדושת פה ולא קדושת כלי (טז) ואין מועלין בה בדבעות הוה. אלמא לא אמרינן תישרף מדרבנן כי נמצאו עדיה זוממין שמא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחול וש"מ כי קתני באו לה עדים שהיא טמאה מנחתה נשרפת מדאורייתא קאמר דבת מקדש הואי: **קנא אים לו.** הכל יודעין שהקדישה טעות: **כווסיה דרב ששת.** דאין המים בודקין סוטה שיש לה עדים: **ולא מטעמיה.** דועד אין בה דההוא לאו לספק סוטה מידרש אלא לסוטה ודאית בעד אחד אלא מקרא אחרינא נפקא: **טהורה.** ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא ונקתה ונזרעה זרע [במדבר ה] והוה ליה למיכתב ו"ו יתירא למעוטי שתלתה לה זכות דבהא לא אמר קרא ונזרעה זרע: **היא.** ולא הניצולת מן המים על ידי שהיה קלקולה מפורסם לכל שכבר היו נושאות ונותנות בה לדבר בה: **מוזרות בלבנה.** נשים טווות בלבנה: ופרכינן **ורבי שמעון.** [לקמן כב:] אין זכות תולה נהי דוי"ו לא דריש מיהו יש לה עדים נפקא מקרא קשיא דאתה מוליא שם רע על הטהורות ויאמרו עדים היו להם: לא

עין משפט נר מצוה

כח א מיי' פ"ד מהלכות סוטה הלכה יד:

כט ב מיי' שם הל' טו: [ג מיי' פ"ג מהל' סוטה הל' כג]:

תוספות שאנץ

שהדי שקרי ניגהו והאי דלא בדקי לה מיא משום דשמא בעלה בא עליה בדרך דאין המים בודקין אותה. והשיב לו ר"ת תשובתך בצדך דמשני רב יוסף דאימר זכות תלה לה. וה"ה דבא עליה בדרך דתולה ואפילו לרב ששת דפליג עליה ואמר דאין זכות תולה לה ליכא למיחש שמא בא עליה לא מיבעיא לרבנן דאמרי מוסרין לה שני תלמידי חכמים שלא בא עליה דליכא למיחש להכי אלא אפי' לר' יהודה דאמר דאפי' בעלה נאמן עליה בדרך ליכא למיחש דאטו בשופטני עסקי' שאינו מנוקה מעון שבא עליה בדרך ואחר כך משקה אותה אלא לאו ש"מ ליכא למיחש להכי. ותדע דא"כ לר' שמעון אתה מוציא לעז על הטהורות ששתו שיאמרו טמאות היו אלא שבעליהן באו עליהן בדרך דליכא למימר דר' שמעון סבר דכמו דבזנות לא תלינן עדות נמי לא תלינן דהא כיון (ח) דמקרא נפקא לן דאין המים בודקין אישתו כשבא עליה בדרך תלינן דלא פליג ר' שמעון אקרא וה"נ משמע לקמן דפרכי' ליה לר' שמעון והא איכא עדים במדינת הים ומשני עדות דמדינת הים לא שכיח ואמאי לא קאמר עדים במדינת הים לא תלו אלא ש"מ דסבירא ליה (ט) כיון דתלו בקרא (י) ומה שאמר בעון בניו ובנותיו של אדם אין המים בודקין הים לא שכיח ואמאי לא קאמר עדים במדינת הים. לחוש שמתנונה כדפרי' ועוד דלקמן אמרי' דאין זה מן התורה אלא דברי קבלה שהתקין ריב"ז מלהקנות מפני שרבו המנאפין ומייתי קרא מדברי קבלה. רב ששת סבר לא פליגי רבנן עליה דרבי במתנונה דכי פליגי רבנן בסוף שהיא מתה באותה מיתה לחוד אבל במתנונה לא אפלוג דכל מי שזכות תולה מתנונה היא וזו הואיל ולא מתנונה לא תלה לה זכות אלא שאינה ראויה ליבדק כלל משום עדים. ורב יוסף סבר ראויה ליבדק משום עדים רק דהזכות תלה לה ואי משום דלא מתנונה הא מני רבנן היא דאמרי רבנן זכות תולה לה ולא איירי במתנונה כלל דקסברי לא היתה מתנונה. ואלו שמנחותיהן נשרפות מנחת קנאות עשירית האיפה קמח שעורים נשרפות למטה דבית הדשן:

ח) עי' רש"י לקמן ריש דף ז' ד"ה לא שמיתה.

ט) נראה דל"ל כיון דכמיב בקרא תלינן ומה שאמר וכו'.

י) תולי ל"ל ותלי דלא אמר דלא נדקי לה מיא משום עון בניו ובנותיו י"ל משום דלא שכיח וכמו דאמר לקמן (דף ז) לענין עדים במדה"י ועוד דא"כ הוי מתנונה כדפי' לקמן בסמוך.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כי וכו' דמסכת נזיר וכו' אם בהמתה ואח"כ היפר לה בעלה: (ב) בא"ד להביא בהמתו ומצאה שנגנבה אם עד שלא וכו' והכא נמי: (ג) ד"ה קבב וכו' הבא על הספק אם משנמלקה נודע לה שלא ילדה אסורה וכו' בא מתחלתה כיפרה ספיקה והלכה לה הס"ד: (ד) ד"ה נמצאו וכו' נראה דקאי אקדשה בכלי וקודש וכו' תנן אם משנמלקה: (ה) ד"ה וטהורה וכו' אינו חושש:

גליון הש"ם

גמ' קדש הקומץ וכו'. עי' לקמן דף כב ע"ב תד"ה אלו: תוס' ד"ה כי קדוש כו': ועוד כו'. עיין מל"מ פי"א ה"ד מהל' מעה"ק:

מוסף רש"י

הרי היא ככל המנחות. שנטמאו עד שלא קדשה בכלי. ותפדה. ותצא לחולין ומהמעות יקנה אחרת. ותשרף. שקדשה קדושת הגוף ואינה יוצאה עוד לחולין (לקמן כב:). נמצאו עדיה זוממין. אומן שאמרו שנטמאה עם האיש (כריתות כד.).

(ו) לקמן כב: [מוספתא פ"ב], (ז) כריתות כד., (ח) [מנחות פ"ב] לקמן כז. ד"ה דומה וכו' ממלא פיהו על מלה זו], (ד) [עי' תוספות סנהדרין יד. ד"ה וכ"ש], (ט) [לקמן ז.], (י) [מנחות ק:], (יא) [זבחים פו: פז.], (יב) [ערכין כג.], (יג) גי' רש"ל מועלת בה דבעונות כו',

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

לא שביחא. ולא מסקי אינש אדעתייהו למתשדינהו לטהורות בהכי. והא דשין לעיל[ב] לר' שמעון מדזכות לא תלה עדים נמי לא תלו משום דאכתי לא הוה קיימא לן דרשא דהאי קרא: **מתני' שמא יבא עליה בדרך.** שלריך להשקותה בירושלים בב"ד הגדול כדלקמן: **גמ' שמא יבא עליה.** שלא יבא: **גמ' לא שנו.** הא דתנן בקידושין[ב] אבל אשה מתייחדת עם שני אנשים: **שמא יצערך כו'.** הכא נמי הואיל ושייחס אסורין בה לא סגי בתרי שמא יצטרך הבעל לו שליח ב"ד לנקביו כו': **דליהוו עליה סהדי.** אם יבא עליה יעידו עליו (ד) לב"ד הגדול ולא יקנא: **ל"ש.** דאשה מתייחדת עם שני אנשים: **והוליאוה עשרה.** לאשה אים חוץ לעיר במטה בחזקת מתה לקלקל עמה: **דידעי לאתרויי ביה.** ולומר לו מן התורה כשאין האים מנוקה מעון שבא עליה משנאסרה עליו אין המים בודקין את אשתו: **בעלה נאמן עליו.** ואין צריך להעמיד עדים אצלו: **סוטה שהיא בעלו.** דלא יוכל בעלה הראשון וגו'[מ] דלמרינן ביבמות בפ"ק (דף יא.): מה אני מקייים אחרי אשר הוטמאה[ו] לרבות סוטה שנסתרה: **והיא הנותנת.** המלה הזאת שהבאת ראיה לדבריך היא הנותנת את הדין שאנו אומרים שצריך עדים: **נדה שהיא בברת.** חמורה עליו ואינו בא עליה: **שכן יש לה היתר.** לכשתטהר לפיכך אין יצרו תוקפו שמובטח הוא לאחר זמן: **שאין לה היתר.** אם תמצא טמאה ולפיכך נבו רודף אחריה: **גנובים.** כלומר דבר האסור לו יצרו רודף אחריו: **ופרכוה.** כדאמר שכן יש לה היתר: **היינו פ"ק.** דבריתא[ח]: **אבל אחרו.** לר' יהודה אין ליה: **מתני' ומאיימין עליה.** שתהא מודה: **על עדי נפשות.** כדאמרינן בסנהדרין הוו יודעין שלא כדיני ממונות דיני נפשות כו' בפרק אחד דיני ממונות (דף לג.): **הרבה ילדות עושה.** וגורם לנערה ילדה שתבא לידי קלקול ושמא אמת הדבר אל תביאי עצמך לידי מיתה מנולת זו: **שכינים רעים.** יודעים לפתות ומצויין לה תמיד: **שאינה כדאי לשומען.** אינה ראויה לה[ט] שאומר לפניה דברי הודאות לדיקים הראשונים אלא כדי שתודה על קלקולה כדאמרי' לקמן[י] יהודה הודה ולא בוש: **שוברת לשובשה.** כותבת שובר על כתובתה זניתי והפסדתי כתובתי ונותנת ביד בעלה שלא תתבענו לאחר זמן ואינה נהרגת שלא תהרו בה עדים בשעת מעשה: **נשער מזרח.** שער המיון שבו נכנסין להר הבית ומשם נשער נקבור הוא שער העליון שבחומה שבין עזרת ישראל לעזרת נשים: **ששם משקין את הסוטות.** מפני שלא נתקדש בקדושת עזרה עובי חלל אותו השער מפני המצורעין שמכניסין ידיהן לבהונות ליתן מדם האשם על בהן ידו ומחוסר כפורים שנכנס לעזרה בכרת. לפי' לא קדשום שיוכל לעמוד בחלל השער שאם היה הכהן מוציא את דם האשם חוץ לעזרה הרי הוא נפסל ביוצא לפיכך צריך להכניס ידו לתוך חלל העזרה וביאה במקצת שריא רחמנא ושם משקים סוטות דבעי לפני ה' ל"ה: ואם נפרמו פרימה גדולה מקריעה שנקרעה לקרעים הרבה דמינצי"ר בלע"ז כמו ההוא דפרים סילקא ל"ה. **ובהן אוחז בבגדיה.** של סוטה, **אם נקרעו,** כלכך כל הנקרעים, **ואם נפרמו.** קרע משונה לגמרן ולגמרן ולתמיכות קטנה (סנהדרין מה.). **וסותר את שערה.** קלעי שערה (שם).

יש לה עדים במדינת הים לא שביחא: **מתני'** [א]כיצד עושה לה מוליכה לבית דין שבאותו מקום [ב]ומוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יהודה אומר בעלה נאמן עליה: **גמ'** תרי ואיהו הא תלתא לימא מסייע ל' לרב [ג]דאמר רב יהודה אמר רב [ד]לא שנו אלא בעיר אבל בדרך עד דאיכא שלשה שמא יצטרך אחד מהן לנקביו ונמצא אחד מהן מתייחד עם הערוה לא הכא היינו טעמא כי היכי דליהוו עליה סהדי [ה]תלמידי חכמים אין כולי עלמא לא לימא מסייע ליה לאידך דרב דאמר רב יהודה אמר רב [ו]דלא שנו אלא כשרין אבל פרוצין אפילו עשרה נמי לא מעשה היה והוציאוה עשרה במטה לא הכא היינו טעמא דידעי לאתרויי ביה: רבי יהודה אומר בעלה וכו': תניא [ז]רבי יהודה אומר בעלה נאמן מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כל שכן ורבנן היא הנותנת נדה דברת חמירא ליה ומהימן סוטה דלאו לא חמירא ליה ולא מהימן ורבי יהודה מק"ו מייתי לה והא רבי יהודה מקראי מייתי לה דתניא [1]והביא האיש את אשתו אל הכהן מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יוסי אומר [ח]בעלה נאמן עליה מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת [ט]בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כ"ש אמרו לו לא אם אמרת בנדה שכן יש לה היתר תאמר בסוטה שאין לה היתר ואומר [2]מים גנובים ימתקו וגו' ר' יהודה אומר מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יוסי אומר [י]בעלה נאמן עליה מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת [יא]בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כ"ש אמרו לו לא אם אמרת בנדה שכן יש לה היתר תאמר בסוטה שאין לה היתר ואומר [2]מים גנובים ימתקו וגו' ר' יהודה אומר מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך אבל [יב] מדברי יוסי [יג] אינה תמוה דמעיקרא אמר להו קרא והדר אמר להו קל וחומר: [יד]**ואומר מים גנובים.** נראה דהאי ואומר פירושו הכי כלומר מאי תלי בהכי שאין היתר לאיסורה הדא דילרו תוקפו מאחר שאין היתר לאיסורה אין מתון בדבר אם לא עכשיו אימתי ולא אם לא יתקפנו ילרו על אשתו הואיל ובעלה כבר מים גנובים ימתקו: מה

יש לה עדים במדינת הים לא **שביחא.** והא"ה בא עליה בעלה בדרך נמי לא אכיח: **כי** היכי דידעי **לאתרויי ביה.** והכי אמרינן נמי בפ' אלו הן הגולין (מכות דף ט.): גבי גולין לעיר מקלט ומוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יהרגנו בדרך ודייק בגמרא מאי לאו דאמרו ביה דאי קטיל בר קטלא הוא אלמא גבי התראה בעינן תלמידי חכמים: **נדה שהיא בברת בעלה נאמן עליה.** תימה דמשמע בפרק אין מעמידין (ע"ז דף לו.): דיחוד דערוה דאוריתא אם כן יחוד דנדה מנלן דשרי ויש לומר דוקא יחוד דערוה דאין להן היתר דומיא דבן עם אמו אסקה תורה אבל נדה לא[ט]: **היא** הנותנת. המלה היא הנותנת לא דמי כלל לההוא דפרק קמא דעירובין (דף י.): **אמר** להו ק"ו **ופרכוה.** יש לומר דוקא בפירכא שכן יש היתר [כ] לאיסורה פרכוהו אבל בהיא הנותנת לא פרכוהו ולכך הולרכה לפירכא אחריתי דאשכחן בדוכתי סגיאין דחמירא להו לאינשי עבירה קלה ומסתפו מינה טפי מעבירה חמורה כגון בפ"ק דכתובות (דף ד.): דחמירא להו אבילות אלא דהיא הנותנת לא פרכוהו ולכך הולרכה לפירכא אחריתי דאשכחן בדוכתי סגיאין דחמירא להו לאינשי עבירה קלה ומסתפו מינה טפי מעבירה חמורה כגון בפ"ק דכתובות (דף ד.): דחמירא להו אבילות אלא מדרבנן מנלה שהיא בכרת ובפ' אלא המזקין (גיטין דף נד.): בתמריה דרבי יהודה חמירא להו שביעית דליכא אלא לאו משבת שהוא בסקילה ובריש פ"ק דביצה (דף ב.): אמר אמי דקיל ליך הרחקה טפי דאמר מ"ש גבי שבת דסתם לן תנא כרבי שמעון וגבי יום טוב כרבי יהודה שבת דחמיר סתם לן כר"ש י"ט דקיל סתם לן כרבי יהודה אלמא זימנין בדילי מקילתא טפי מחמירתא וזימנין איפכא והשתא ליך לייש הבריתא לפי הירושלמי[כא] והתוספתא דהכי מיתניא בתוספתא (פ"ה) ר' יהודה אומר נאמן עליה בעלה מקל וחומר ומה נדה שחייב על ביאתה כרת וכו' ר' יוסי אומר הכתוב האמינו שנא' והביא האיש וגו' ובירושלמי מיתניא הכי רבי יהודה אומר בעלה נאמן וכו' אמרו לו לא אם אמרת בנדה שיש לה היתר וכו' אמר להם רבי יהודה גזירת הכתוב הוא והביא האיש את אשתו וגו' אמרו לו ובלבד בעדים והשתא אית לן למימר דבהיא תוספתא פרכוהו והדר אמר להו קרא בהיא דירושלמי אבל (ו) מדברי יוסי (ז) איכא למימר דמעיקרא אמר להו קרא והדר אמר להו קל וחומר: (ח) **ואומר מים גנובים.** נראה דהאי ואומר פירושו הכי כלומר מאי תלי בהכי שאין היתר לאיסורה הדא דילרו תוקפו מאחר שאין היתר לאיסורה אין מתון בדבר אם לא עכשיו אימתי ולא תקפנו ילרו על אשתו הואיל ובעלה כבר מים גנובים ימתקו: מה

יש לה עדים במדינת הים לא שביחא: **מתני'** [א]כיצד עושה לה מוליכה לבית דין שבאותו מקום [ב]ומוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יהודה אומר בעלה נאמן עליה: **גמ'** תרי ואיהו הא תלתא לימא מסייע לי' לרב [ג]דאמר רב יהודה אמר רב [ד]לא שנו אלא בעיר אבל בדרך עד דאיכא שלשה שמא יצטרך אחד מהן לנקביו ונמצא אחד מהן מתייחד עם הערוה לא הכא היינו טעמא כי היכי דליהוו עליה סהדי [ה]תלמידי חכמים אין כולי עלמא לא לימא מסייע ליה לאידך דרב דאמר רב יהודה אמר רב [ו]דלא שנו אלא כשרין אבל פרוצין אפילו עשרה נמי לא מעשה היה והוציאוה עשרה במטה לא הכא היינו טעמא דידעי לאתרויי ביה: רבי יהודה אומר בעלה וכו': תניא [ז]רבי יהודה אומר בעלה נאמן מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כל שכן ורבנן היא הנותנת נדה דברת חמירא ליה ומהימן סוטה דלאו לא חמירא ליה ולא מהימן ורבי יהודה מק"ו מייתי לה והא רבי יהודה מקראי מייתי לה דתניא [1]והביא האיש את אשתו אל הכהן מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יוסי אומר [ח]בעלה נאמן עליה מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת [ט]בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כ"ש אמרו לו לא אם אמרת בנדה שכן יש לה היתר תאמר בסוטה שאין לה היתר ואומר [2]מים גנובים ימתקו וגו' ר' יהודה אומר מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך אבל [יב] מדברי יוסי [יג] אינה תמוה דמעיקרא אמר להו קרא והדר אמר להו קל וחומר: [יד]**ואומר מים גנובים.** נראה דהאי ואומר פירושו הכי כלומר מאי תלי בהכי שאין היתר לאיסורה הדא דילרו תוקפו מאחר שאין היתר לאיסורה אין מתון בדבר אם לא עכשיו אימתי ולא תקפנו ילרו על אשתו הואיל ובעלה כבר מים גנובים ימתקו: מה

[ב]כיצד עושה לה מוליכה לבית דין שבאותו מקום ומוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יהודה אומר בעלה נאמן עליה. תימה דמשמע בפרק אין מעמידין (ע"ז דף לו.): דיחוד דערוה דאוריתא אם כן יחוד דנדה מנלן דשרי ויש לומר דוקא יחוד דערוה דאין להן היתר דומיא דבן עם אמו אסקה תורה אבל נדה לא[ט]: **היא הנותנת.** המלה היא הנותנת לא דמי כלל לההוא דפרק קמא דעירובין (דף י.): **אמר** להו ק"ו **ופרכוה.** יש לומר דוקא בפירכא שכן יש היתר [כ] לאיסורה פרכוהו אבל בהיא הנותנת לא פרכוהו ולכך הולרכה לפירכא אחריתי דאשכחן בדוכתי סגיאין דחמירא להו לאינשי עבירה קלה ומסתפו מינה טפי מעבירה חמורה כגון בפ"ק דכתובות (דף ד.): דחמירא להו אבילות אלא מדרבנן מנלה שהיא בכרת ובפ' אלא המזקין (גיטין דף נד.): בתמריה דרבי יהודה חמירא להו שביעית דליכא אלא לאו משבת שהוא בסקילה ובריש פ"ק דביצה (דף ב.): אמר אמי דקיל ליך הרחקה טפי דאמר מ"ש גבי שבת דסתם לן תנא כרבי שמעון וגבי יום טוב כרבי יהודה שבת דחמיר סתם לן כר"ש י"ט דקיל סתם לן כרבי יהודה אלמא זימנין בדילי מקילתא טפי מחמירתא וזימנין איפכא והשתא ליך לייש הבריתא לפי הירושלמי[כא] והתוספתא דהכי מיתניא בתוספתא (פ"ה) ר' יהודה אומר נאמן עליה בעלה מקל וחומר ומה נדה שחייב על ביאתה כרת וכו' ר' יוסי אומר הכתוב האמינו שנא' והביא האיש וגו' ובירושלמי מיתניא הכי רבי יהודה אומר בעלה נאמן וכו' אמרו לו לא אם אמרת בנדה שיש לה היתר וכו' אמר להם רבי יהודה גזירת הכתוב הוא והביא האיש את אשתו וגו' אמרו לו ובלבד בעדים והשתא אית לן למימר דבהיא תוספתא פרכוהו והדר אמר להו קרא בהיא דירושלמי אבל (ו) מדברי יוסי (ז) איכא למימר דמעיקרא אמר להו קרא והדר אמר להו קל וחומר: (ח) **ואומר מים גנובים.** נראה דהאי ואומר פירושו הכי כלומר מאי תלי בהכי שאין היתר לאיסורה הדא דילרו תוקפו מאחר שאין היתר לאיסורה אין מתון בדבר אם לא עכשיו אימתי ולא תקפנו ילרו על אשתו הואיל ובעלה כבר מים גנובים ימתקו: מה

[ב]ומוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יהודה אומר בעלה נאמן עליה: [ג]**גמ'** תרי ואיהו הא תלתא לימא מסייע לי' לרב [ד]דאמר רב יהודה אמר רב [ה]לא שנו אלא בעיר אבל בדרך עד דאיכא שלשה שמא יצטרך אחד מהן לנקביו ונמצא אחד מהן מתייחד עם הערוה לא הכא היינו טעמא כי היכי דליהוו עליה סהדי [ו]תלמידי חכמים אין כולי עלמא לא לימא מסייע ליה לאידך דרב דאמר רב יהודה אמר רב [ז]דלא שנו אלא כשרין אבל פרוצין אפילו עשרה נמי לא מעשה היה והוציאוה עשרה במטה לא הכא היינו טעמא דידעי לאתרויי ביה: רבי יהודה אומר בעלה וכו': תניא [ח]רבי יהודה אומר בעלה נאמן מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כל שכן ורבנן היא הנותנת נדה דברת חמירא ליה ומהימן סוטה דלאו לא חמירא ליה ולא מהימן ורבי יהודה מק"ו מייתי לה והא רבי יהודה מקראי מייתי לה דתניא [1]והביא האיש את אשתו אל הכהן מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יוסי אומר [ט]בעלה נאמן עליה מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת [י]בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כ"ש אמרו לו לא אם אמרת בנדה שכן יש לה היתר תאמר בסוטה שאין לה היתר ואומר [2]מים גנובים ימתקו וגו' ר' יהודה אומר מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך אבל [יא] מדברי יוסי [יב] אינה תמוה דמעיקרא אמר להו קרא והדר אמר להו קל וחומר: [יג]**ואומר מים גנובים.** נראה דהאי ואומר פירושו הכי כלומר מאי תלי בהכי שאין היתר לאיסורה הדא דילרו תוקפו מאחר שאין היתר לאיסורה אין מתון בדבר אם לא עכשיו אימתי ולא תקפנו ילרו על אשתו הואיל ובעלה כבר מים גנובים ימתקו: מה

[ג]גמ' תרי ואיהו הא תלתא לימא מסייע לי' לרב דאמר רב יהודה אמר רב עד דאיכא שלשה שמא יצטרך אחד מהן לנקביו ונמצא אחד מהן מתייחד עם הערוה לא הכא היינו טעמא כי היכי דליהוו עליה סהדי [ד]תלמידי חכמים אין כולי עלמא לא לימא מסייע ליה לאידך דרב דאמר רב יהודה אמר רב [ה]דלא שנו אלא כשרין אבל פרוצין אפילו עשרה נמי לא מעשה היה והוציאוה עשרה במטה לא הכא היינו טעמא דידעי לאתרויי ביה: רבי יהודה אומר בעלה וכו': תניא [ו]רבי יהודה אומר בעלה נאמן מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כל שכן ורבנן היא הנותנת נדה דברת חמירא ליה ומהימן סוטה דלאו לא חמירא ליה ולא מהימן ורבי יהודה מק"ו מייתי לה והא רבי יהודה מקראי מייתי לה דתניא [1]והביא האיש את אשתו אל הכהן מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יוסי אומר [ז]בעלה נאמן עליה מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת [ח]בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כ"ש אמרו לו לא אם אמרת בנדה שכן יש לה היתר תאמר בסוטה שאין לה היתר ואומר [2]מים גנובים ימתקו וגו' ר' יהודה אומר מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך אבל [ט] מדברי יוסי [י] אינה תמוה דמעיקרא אמר להו קרא והדר אמר להו קל וחומר: [יא]**ואומר מים גנובים.** נראה דהאי ואומר פירושו הכי כלומר מאי תלי בהכי שאין היתר לאיסורה הדא דילרו תוקפו מאחר שאין היתר לאיסורה אין מתון בדבר אם לא עכשיו אימתי ולא תקפנו ילרו על אשתו הואיל ובעלה כבר מים גנובים ימתקו: מה**

[ד]דלא שנו אלא בעיר אבל בדרך עד דאיכא שלשה שמא יצטרך אחד מהן לנקביו ונמצא אחד מהן מתייחד עם הערוה לא הכא היינו טעמא כי היכי דליהוו עליה סהדי [ה]תלמידי חכמים אין כולי עלמא לא לימא מסייע ליה לאידך דרב דאמר רב יהודה אמר רב [ו]דלא שנו אלא כשרין אבל פרוצין אפילו עשרה נמי לא מעשה היה והוציאוה עשרה במטה לא הכא היינו טעמא דידעי לאתרויי ביה: רבי יהודה אומר בעלה וכו': תניא [ז]רבי יהודה אומר בעלה נאמן מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כל שכן ורבנן היא הנותנת נדה דברת חמירא ליה ומהימן סוטה דלאו לא חמירא ליה ולא מהימן ורבי יהודה מק"ו מייתי לה והא רבי יהודה מקראי מייתי לה דתניא [1]והביא האיש את אשתו אל הכהן מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יוסי אומר [ח]בעלה נאמן עליה מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת [ט]בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כ"ש אמרו לו לא אם אמרת בנדה שכן יש לה היתר תאמר בסוטה שאין לה היתר ואומר [2]מים גנובים ימתקו וגו' ר' יהודה אומר מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך אבל [י] מדברי יוסי [יא] אינה תמוה דמעיקרא אמר להו קרא והדר אמר להו קל וחומר: [יב]**ואומר מים גנובים.** נראה דהאי ואומר פירושו הכי כלומר מאי תלי בהכי שאין היתר לאיסורה הדא דילרו תוקפו מאחר שאין היתר לאיסורה אין מתון בדבר אם לא עכשיו אימתי ולא תקפנו ילרו על אשתו הואיל ובעלה כבר מים גנובים ימתקו: מה**

[ה]תלמידי חכמים אין כולי עלמא לא לימא מסייע ליה לאידך דרב דאמר רב יהודה אמר רב [ו]דלא שנו אלא כשרין אבל פרוצין אפילו עשרה נמי לא מעשה היה והוציאוה עשרה במטה לא הכא היינו טעמא דידעי לאתרויי ביה: רבי יהודה אומר בעלה וכו': תניא [ז]רבי יהודה אומר בעלה נאמן מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כל שכן ורבנן היא הנותנת נדה דברת חמירא ליה ומהימן סוטה דלאו לא חמירא ליה ולא מהימן ורבי יהודה מק"ו מייתי לה והא רבי יהודה מקראי מייתי לה דתניא [1]והביא האיש את אשתו אל הכהן מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יוסי אומר [ח]בעלה נאמן עליה מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת [ט]בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כ"ש אמרו לו לא אם אמרת בנדה שכן יש לה היתר תאמר בסוטה שאין לה היתר ואומר [2]מים גנובים ימתקו וגו' ר' יהודה אומר מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך אבל [י] מדברי יוסי [יא] אינה תמוה דמעיקרא אמר להו קרא והדר אמר להו קל וחומר: [יב]ואומר מים גנובים.** נראה דהאי ואומר פירושו הכי כלומר מאי תלי בהכי שאין היתר לאיסורה הדא דילרו תוקפו מאחר שאין היתר לאיסורה אין מתון בדבר אם לא עכשיו אימתי ולא תקפנו ילרו על אשתו הואיל ובעלה כבר מים גנובים ימתקו: מה

[ו]דלא שנו אלא כשרין אבל פרוצין אפילו עשרה נמי לא מעשה היה והוציאוה עשרה במטה לא הכא היינו טעמא דידעי לאתרויי ביה: רבי יהודה אומר בעלה וכו': תניא [ז]רבי יהודה אומר בעלה נאמן מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כל שכן ורבנן היא הנותנת נדה דברת חמירא ליה ומהימן סוטה דלאו לא חמירא ליה ולא מהימן ורבי יהודה מק"ו מייתי לה והא רבי יהודה מקראי מייתי לה דתניא [1]והביא האיש את אשתו אל הכהן מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יוסי אומר [ח]בעלה נאמן עליה מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת [ט]בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כ"ש אמרו לו לא אם אמרת בנדה שכן יש לה היתר תאמר בסוטה שאין לה היתר ואומר [2]מים גנובים ימתקו וגו' ר' יהודה אומר מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך אבל [י] מדברי יוסי [יא] אינה תמוה דמעיקרא אמר להו קרא והדר אמר להו קל וחומר: [יב]ואומר מים גנובים.** נראה דהאי ואומר פירושו הכי כלומר מאי תלי בהכי שאין היתר לאיסורה הדא דילרו תוקפו מאחר שאין היתר לאיסורה אין מתון בדבר אם לא עכשיו אימתי ולא תקפנו ילרו על אשתו הואיל ובעלה כבר מים גנובים ימתקו: מה

[ז]גמ' תרי ואיהו הא תלתא לימא מסייע לי' לרב דאמר רב יהודה אמר רב עד דאיכא שלשה שמא יצטרך אחד מהן לנקביו ונמצא אחד מהן מתייחד עם הערוה לא הכא היינו טעמא כי היכי דליהוו עליה סהדי [ח]תלמידי חכמים אין כולי עלמא לא לימא מסייע ליה לאידך דרב דאמר רב יהודה אמר רב [ט]דלא שנו אלא כשרין אבל פרוצין אפילו עשרה נמי לא מעשה היה והוציאוה עשרה במטה לא הכא היינו טעמא דידעי לאתרויי ביה: רבי יהודה אומר בעלה וכו': תניא [י]רבי יהודה אומר בעלה נאמן מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כל שכן ורבנן היא הנותנת נדה דברת חמירא ליה ומהימן סוטה דלאו לא חמירא ליה ולא מהימן ורבי יהודה מק"ו מייתי לה והא רבי יהודה מקראי מייתי לה דתניא [1]והביא האיש את אשתו אל הכהן מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יוסי אומר [יא]בעלה נאמן עליה מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת [יב]בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כ"ש אמרו לו לא אם אמרת בנדה שכן יש לה היתר תאמר בסוטה שאין לה היתר ואומר [2]מים גנובים ימתקו וגו' ר' יהודה אומר מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך אבל [יג] מדברי יוסי [יד] אינה תמוה דמעיקרא אמר להו קרא והדר אמר להו קל וחומר: [טו]ואומר מים גנובים.** נראה דהאי ואומר פירושו הכי כלומר מאי תלי בהכי שאין היתר לאיסורה הדא דילרו תוקפו מאחר שאין היתר לאיסורה אין מתון בדבר אם לא עכשיו אימתי ולא תקפנו ילרו על אשתו הואיל ובעלה כבר מים גנובים ימתקו: מה

[ח]אם שבועה לא נגע. ולקמן [שם] ליף לה מקרא: וסותר את שערה. מקליעתו. **ולקמן [שם] ליף לה:** וקטליאות

[ט]אם שבועה לא נגע. ולקמן [שם] ליף לה מקרא: עד שמגלה את שערה. מקליעתו. **ולקמן [שם] ליף לה:** וקטליאות

[י]אם שבועה לא נגע. ולקמן [שם] ליף לה מקרא: וסותר את שערה. מקליעתו. **ולקמן [שם] ליף לה:** וקטליאות

[יא]אם שבועה לא נגע. ולקמן [שם] ליף לה מקרא: וסותר את שערה. מקליעתו. **ולקמן [שם] ליף לה:** וקטליאות

[יב]אם שבועה לא נגע. ולקמן [שם] ליף לה מקרא: וסותר את שערה. מקליעתו. **ולקמן [שם] ליף לה:** וקטליאות

[יג]אם שבועה לא נגע. ולקמן [שם] ליף לה מקרא: וסותר את שערה. מקליעתו. **ולקמן [שם] ליף לה:** וקטליאות

[יד]אם שבועה לא נגע. ולקמן [שם] ליף לה מקרא: וסותר את שערה. מקליעתו. **ולקמן [שם] ליף לה:** וקטליאות

[טו]אם שבועה לא נגע. ולקמן [שם] ליף לה מקרא: וסותר את שערה. מקליעתו. **ולקמן [שם] ליף לה:** וקטליאות

[1]והביא האיש את אשתו אל הכהן מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יוסי אומר בעלה נאמן עליה מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כ"ש אמרו לו לא אם אמרת בנדה שכן יש לה היתר תאמר בסוטה שאין לה היתר ואומר [2]מים גנובים ימתקו וגו' ר' יהודה אומר מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך אבל מדברי יוסי אינה תמוה דמעיקרא אמר להו קרא והדר אמר להו קל וחומר: ואומר מים גנובים. נראה דהאי ואומר פירושו הכי כלומר מאי תלי בהכי שאין היתר לאיסורה הדא דילרו תוקפו מאחר שאין היתר לאיסורה אין מתון בדבר אם לא עכשיו אימתי ולא תקפנו ילרו על אשתו הואיל ובעלה כבר מים גנובים ימתקו: מה

עין משפט נר מצוה

ל א ב מיי' פרק ג מהלכות סוטה הל' ה סמג עשין מז:

לא ג טוש"ע אה"ע סי' כ סעיף ה בהגהה:

לב ד מיי' פכ"ב מהל' איסורי ביאה הל' ח טוש"ע שם:

ה [מיי' פכ"ב מהל' איסו"ב הל' ח טוש"ע אה"ע סי' כב סעי' ח יו"ד סי' קצה סעי' ח]:

לג ו מיי' פ"ג מהל' סוטה הלכה [ח] ב סמג עשין מז:

ז [מיי' שם טוש"ע אה"ע סי' קטו סעי' ו ז]:

לד ח מיי' שם הל' ג:

לה ט י כ מיי' פ"ד מהל' מחוסרי כפרה הלכה ב:

לו ל מיי' פ"ג מהל' סוטה הלכה יא סמג עשין מז:

לז מ מיי' שם הלכה ד:

תוספות שאנין

עדים במדינת הים לא שביחא ולא מסקי אינשי אדעתייהו למתשדינהו לטהורות בהכי והאי דשני לעיל לר' שמעון מדזכות לא תלו עדים נמי לא תלו משום דאכתי לא הוה קיימא לן דרשא דהאי קרא. וא"ת היאך יוציאו לעז על הטהורות שיש עדים במדינת הים כיון שהיא יולדת והא אמר לקמן דאם היתה יולדת בצער יולדת בריוח ואם היתה יולדת שחורים יולדת לבנים. וי"ל דאינו דבר הניכר כל כך ולא מסקינן אדעתייהו: סוטה שהיא בלאו בפ' דלא יוכל בעלה הראשון ואמרינן בפ"ק דיבמות אחרי אשר הוטמאה לרבות סוטה הנסתרת: ואומר מים גנובים ימתקו וגו' תימה מאי ואומר הא כבר בפרק הקי"ר וי"ל דה"פ וכי תימא דיש לו לבעל להיות נאמן על אשתו דכיון שהיא שנואה בעניו לא יבא עליה ומ"ה מייתי ואומר מים גנובים ימתקו וחיישי' שמא יבא עליה: **מתני'** היו מעלין אותה לב"ד הגדול שבירושלים והקשה ה"ר אלחנן דאמאי לא חשיב אותה גבי מילי דבעו ב"ד של ע"א פ"ק דסנהדרין וי"ל דתנא דשייר דהכי נמי לא קתני זקן ממרא דצריך ב"ד של ע"א. ומעלין אותה לשער המזרח ומשם לשער נקנור ס"ה נקנור אדם גדול היה והביא דלתות נחשת מאלכסנדריא של מצרים לאותו שער ונעשו בו נסים כדאמר בסדר יומא ונקראו על שמו הוא שער העליון שבחומה שבין עזרת ישראל לעזרת נשים ששם משקין את הסוטות שלא נתקדש בקדושת העזרה עובי חלל אותו השער מפני המצורעין שמכניסין ידיהן לבהונות ליתן מדם האשם על בהן ידו ומחוסר כפורים שנכנס לעזרה בכרת. לפי' לא קדשום שיוכל לעמוד בחלל השער שאם היה הכהן מוציא את דם האשם חוץ לעזרה הרי הוא נפסל ביוצא לפיכך צריך להכניס ידו לתוך חלל העזרה וביאה במקצת שריא רחמנא ושם משקים סוטות דבעי לפני ה' ל"ה: ואם נפרמו פרימה גדולה מקריעה שנקרעה לקרעים הרבה דמינצי"ר בלע"ז כמו ההוא דפרים סילקא ל"ה.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות